

НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ (ПІДСУДНОСТІ) В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Мета. Метою статті є визначення процесуальних наслідків недотримання правил територіальної юрисдикції (підсудності) в адміністративному судочинстві та вироблення рекомендацій для удосконалення правового регулювання у цій сфері.

Методи. Теоретико-методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи. За допомогою універсального діалектичного методу досліджено проблеми визначення у процесуальному законі наслідків порушення правил підсудності в адміністративному судочинстві у їх складності і суперечливості, а також визначено шляхи удосконалення правового регулювання у цій сфері. Використання спеціально-юридичного методу та методу системного аналізу, а також логіко-правового методу дозволило дослідити зміст окремих норм адміністративного процесуального законодавства, що стосуються теми роботи, у їх системному зв'язку.

Результати. Зазначено, що підсудність адміністративних справ визначає компетенцію між адміністративними судами однієї ланки залежно від території, на яку поширюється їхня компетенція. Доведено, що за нині чинним адміністративним процесуальним законодавством України порушення правил територіальної юрисдикції тягне за собою два наслідки: 1) передача справи з одного суду до іншого за встановленою підсудністю; 2) скасування рішення суду на стадіях апеляційного і касаційного провадження з направленням справи до суду першої інстанції за встановленою підсудністю на новий розгляд.

Зроблено висновок, що наявність підстав для передачі справи за підсудністю перешкоджає відкриттю провадження у справі. Аргументовано правильність відмови законодавця від такого наслідку порушення правил підсудності як повернення позову. Вказано на недоцільність встановлення строків звернення до суду з клопотанням про передачу справи за встановленою підсудністю. Обґрунтовано, що розгляд судом першої інстанції справи з порушенням правил підсудності не може бути самостійною підставою для скасування рішення суду в апеляційному і касаційному порядку.

Висновки. Запропоновано передбачити на законодавчому рівні однієї з умов відкриття провадження в адміністративній справі відсутність підстав для її передачі до іншого суду за встановленою підсудністю, право учасників справи на апеляційне оскарження ухвали про відмову у передачі справи за встановленою підсудністю окремо від рішення суду та зміну підсудності справи як підставу для її направлення за правилами територіальної юрисдикції до іншого суду у разі визнання дій учасників справи, вчинених з метою зміни підсудності, зловживанням процесуальними правами.

Ключові слова: адміністративне судочинство, передача адміністративної справи, підсудність, скасування рішення, територіальна юрисдикція.

Олена Руденко,

кандидат юридичних наук,
старший викладач
кафедри права
Галицького коледжу
імені В'ячеслава
Чорновола
orcid.org/0000-0002-3274-355X
qwerty7102@ukr.net

1. Вступ

Відповідно до ч. 4 ст. 125 Конституції України з метою захисту прав, свобод та інтересів фізичної особи, прав та інтересів юридичної особи у спорах із суб'єктом владних повноважень функціонують адміністративні суди різних рівнів та інстанцій, що відрізняються між собою статусом, повноваженнями та роллю у системі судоустрою України (Конституція України, 1996). Визначення адміністративного суду, компетентного розглянути публічно-правовий спір, здійснюється за правилами, встановленими у Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАС України) (Кодекс адміністративного судочинства України, 2005).

Так, у ст.ст. 19–21 КАС України визначено справи, що підлягають розгляду за правилами адміністративного судочинства, і розмежовано компетенцію місцевих адміністративних судів одного рівня з розгляду справи по суті залежно від предмета спору (предметна юрисдикція). Статті 22–24 КАС України визначають повноваження адміністративних судів з розгляду справи в якості суду першої, апеляційної чи касаційної інстанції (інстанційна юрисдикція). Правила територіальної юрисдикції встановлюють суд, уповноважений законом на розгляд і вирішення адміністративної справи, серед органів судової влади одного рівня залежно від просторових меж дії його повноважень.

У літературі справедливо зауважено, що правила територіальної підсудності є менш жорсткими порівняно з іншими правилами визначення компетентного суду в адміністративній справі, оскільки рівень суду вважається належним, але внаслідок їх недотримання можуть створюватися додаткові незручності для учасників справи (Миронюк, 2019). З огляду на це, законодавцем у процесуальному законі закріплено наслідки звернення до суду та розгляду справи з недотриманням вказаних правил. Слід сказати, що за нині чинним адміністративним процесуальним законодавством ці наслідки залежать від того, на якій стадії адміністративного процесу виявлено це порушення.

Так, недотримання правил територіальної юрисдикції (підсудності) при зверненні до суду, встановлене при відкритті провадження у справі або після такого

відкриття, згідно з п.п. 2-3 ч. 1 ст. 29 КАС України є підставою для передачі справи з одного суду до іншого. На стадіях апеляційного і касаційного перегляду справи вказане порушення у передбачених у ст. 318, п. 7 ч. 3 ст. 353 КАС України випадках є підставою для скасування рішення суду з направленням справи на новий розгляд до суду першої інстанції за встановленою підсудністю.

Разом із тим, законодавче закріплення юридичних наслідків порушення правил територіальної юрисдикції (підсудності) не є чітким та досконалим, що визначає потребу у здійсненні наукового аналізу відповідних положень КАС України. У зв'язку з цим, метою статті є визначення правових наслідків недотримання правил територіальної підсудності в адміністративному судочинстві та вироблення рекомендацій, спрямованих на удосконалення законодавчого регулювання у цій сфері.

2. Передача адміністративної справи до іншого суду при відкритті провадження у справі

Зі змісту п. 2 ч. 1 ст. 29 КАС України випливає, що передача справи з одного суду до іншого як наслідок недотримання правил територіальної юрисдикції в адміністративному судочинстві може наставати у тому випадку, якщо підсудність було неправильно визначено позивачем і цю помилку виявлено судом при відкритті провадження справи. Слід сказати, що законодавцем зобов'язано суд після одержання позовної заяви перевірити, окрім іншого, дотримання правил територіальної підсудності (п. 4 ч. 1 ст. 171 КАС України). У тому випадку, якщо буде встановлено, що справа територіально підсудна іншому суду, провадження за адміністративним позовом не відкривається, а постановляється ухвала про направлення справи за підсудністю у порядку, встановленому ст. 29 КАС України. Утім, положення п. 2 ч. 1 ст. 29 КАС України враховано законодавцем лише при вирішенні питання про відкриття провадження у справах за позовами, пред'явленими до фізичної особи, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності. У зазначеній категорії справ суд приймає справу до свого провадження лише після отримання інформації про зареєстроване у встановленому законом порядку місце проживання (перебування) відповідача – фізичної особи та надсилає справу за підсудністю у порядку, визначеному ст. 29 КАС України, якщо за даними отриманої інформації встановить факт недотримання позивачем правил територіальної юрисдикції при зверненні до адміністративного суду (ч.ч. 3, 5 ст. 171 КАС України).

Водночас в усіх інших категоріях справ наявність підстав для передачі справи з одного суду до іншого за встановленою підсудністю не створює перешкод для відкриття провадження у справі. Такий висновок випливає зі змісту ч. 2 ст. 171 КАС України, відповідно до якої суддя відкриває провадження у справі на підставі позовної заяви, якщо відсутні підстави для залишення позовної заяви без руху, її повернення чи відмови у відкритті провадження у справі.

Думається, встановлення судом при відкритті провадження підстав для направлення справи до іншого суду за встановленою підсудністю має бути на законодавчому рівні визначено як обставину, що перешкоджає відкриттю провадження у справі, оскільки її розгляд та вирішення не належить до повноважень суду, до якого звернувся позивач, відповідно до правил територіальної юрисдикції (підсудності). З огляду на це, до ч. 2 ст. 171 КАС України необхідно внести зміни, доповнивши наведений у ній перелік умов, виконання яких є необхідним для відкриття провадження у справі, відсутністю підстав для передачі справи до іншого суду за встановленою підсудністю.

Окремо слід зупинитися на тому, що до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 № 2147-VIII, яким, окрім іншого, викладено у новій редакції КАС України, подання до суду адміністративного позову з порушенням правил територіальної підсудності було підставою для постановлення ухвали про повернення позову позивачеві для подання до належного суду (Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», 2017). З цього приводу у літературі висловлювалися різні точки зору. Так, Т.І. Дузінкевич, таке законодавче положення вважав логічним (Дузінкевич, 2015). Водночас А.П. Задорожна зазначила, що внаслідок відмови законодавця від такого наслідку порушення правил територіальної юрисдикції (підсудності) як повернення позову відпали формальні перешкоди для звернення до суду, не витрачається час на листування з судами, а право на судовий захист стало більш доступним (Задорожна, 2019).

Думається, непідсудність справи адміністративному суду, до якого звернувся позивач, законодавцем правильно визначено як підставу для передачі справи за підсудністю до іншого суду, а не як підставу для повернення позову позивачеві для подання до належного суду. Такий підхід сприяє забезпеченню доступності правосуддя, оскільки адміністративний позов надсилається до іншого суду, компетентного вирішити спір за правилами територіальної юрисдикції, для розгляду, що виключає необхідність повторного оформлення і подання адміністративного позову до суду за встановленою підсудністю та сплати у зв'язку з цим судового збору, як це відбувалось у випадку повернення позову.

Окрім цього, при передачі справи з одного суду до іншого позовна заява вважається поданою у день її надходження до суду, неповноважного вирішити спір, що виключає можливість пропуску строку звернення до адміністративного суду, встановленого ст. 122 КАС України, внаслідок порушення правил підсудності та повернення у зв'язку з цим позову. Як видно, при передачі адміністративної справи за підсудністю забезпечується своєчасний захист

прав та інтересів позивача у сфері публічно-правових відносин, що є одним із завдань адміністративного судочинства згідно зі ст. 2 КАС України.

3. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого після відкриття провадження у справі

Направлення справи за підсудністю до іншого адміністративного суду після відкриття провадження у справі здійснюється, якщо під час підготовчого провадження або розгляду по суті виявилось, що позивач звернувся до суду з адміністративним позовом, а суд прийняв справу до свого провадження без додержання правил територіальної юрисдикції (підсудності).

За нині чинним КАС України таке клопотання може бути заявлено протягом усього часу слухання справи у суді першої інстанції. З такою позицією законодавця не погоджуються науковці. Так, на думку Х.А. Джавадова, «слід обмежити момент заявлення про непідсудність справи в суді першої інстанції початком розгляду справи по суті, зробивши виняток лише для випадків, обумовлених поважними причинами» (Джавадов, 2018). Такої ж думки дотримується А.П. Задорожна, яка свою позицію обґрунтовує тим, що надання учасникам справи права заявляти клопотання про передачу справи за підсудністю після початку розгляду справи по суті може призвести до тривалого розгляду справи (Задорожна, 2018). Слід сказати, що до набрання чинності Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.2010 № 2453-VI згідно з п. 3 ч. 1 ст. 22 КАС України передача справи у зв'язку з відкриттям провадження у справі з недотриманням правил територіальної підсудності допускалася тільки до початку судового розгляду (Закон України «Про судоустрій і статус суддів», 2010).

Думається, недоцільно обмежувати будь-яким строком право учасників справи заявляти клопотання про направлення справи за встановленою підсудністю та повноваження суду передати справу до іншого суду з огляду на те, що нині оскарження ухвал про відкриття провадження у справі з порушенням правил підсудності, про відмову у задоволенні клопотання про передачу справи на розгляд до іншого суду за встановленою підсудністю окремо від рішення суду по суті спору не допускається, а ухвалення рішення з порушенням правил територіальної юрисдикції є підставою для його скасування в апеляційному і касаційному порядкух.

Окремо слід зупинитися на тому, що такий наслідок порушення правил територіальної юрисдикції як передача справи з одного адміністративного суду до іншого після відкриття провадження не настає у випадку зміни підсудності справи у процесі її розгляду. Вказане твердження впливає з ч. 3 ст. 30 КАС України, яка забороняє передавати справу, прийняту до провадження з додержанням правил підсудності, до іншого суду, якому вона стала підсудна у процесі розгляду. У літературі зауважено, що зміна підсудності може відбуватися у разі зміни місцезнаходження чи місця проживання відповідача, зміни предмета позову, залучення співвідповідача, заміни неналежної сторони, залучення правонаступника, тощо (Беляневич, 2009).

Слід сказати, що в адміністративному судочинстві заміна неналежної сторони допускається лише тоді, коли не тягне за собою зміни підсудності справи (ст. 48 КАС України). Також, видається, у випадках зміни зареєстрованого у встановленому законом порядку місця проживання чи перебування фізичної особи або місцезнаходження юридичної особи, за яким було пред'явлено адміністративний позов, адміністративна справа не підлягає направленню до іншого суду, оскільки не було порушено правила територіальної юрисдикції при відкритті провадження. Виходячи з цих же міркувань, рішення щодо заявлених позовних вимог має прийняти той адміністративний суд, що прийняв справу до свого провадження, у випадку заміни вибулої сторони, за місцем проживання чи місцезнаходження якої пред'явлено позов, правонаступником.

Утім, видається, зміну предмета позову чи зміни у складі відповідачів у процесі розгляду справи, що призвели до зміни підсудності справи, провадження у якій було відкрито з додержанням правил територіальної юрисдикції, на законодавчому рівні слід визнати підставами для направлення справи до іншого суду за підсудністю за умови, що позивачем штучно змінено підсудність справи. Наприклад, позивач пред'явив завідомо безпідставний позов чи позов за відсутності предмета спору або у спорі, що має очевидно штучний характер (п. 3 ч. 1 ст. 45 КАС України), та після відкриття провадження у справі змінив предмет позову для захисту своїх прав, свобод чи інтересів від порушень з боку суб'єкта владних повноважень і така зміна потягнула за собою зміну підсудності справи. Така ж ситуація може скластися у разі безпідставного залучення особи як відповідача з метою розгляду справи найбільш прийнятним для позивача адміністративним судом з наступним залученням іншої особи, яка в дійсності повинна відповідати за позовом, як співвідповідача, і залишенням позовних вимог, пред'явлених до первісного відповідача, без розгляду. Окрім цього, штучна зміна підсудності адміністративної справи може бути наслідком необґрунтованого або штучного об'єднання позовних вимог. Таким чином, якщо учасником справи з метою зміни підсудності справи було вчинено дії, які судом визнано зловживанням процесуальними правами, правило ч. 3 ст. 30 КАС України не повинно застосовуватися. У такому випадку справа підлягає передачі до іншого адміністративного суду за підсудністю, оскільки в дійсності її прийнято до провадження з порушенням правил територіальної юрисдикції, але це порушення мало прихований характер. Відповідні зміни має бути внесено до КАС України для недопущення зловживання сторонами своїми процесуальними права з метою зміни підсудності справи і обрання для себе більш «вигідного» суду.

4. Скасування судового рішення з направленням справи до суду за встановленою підсудністю на новий розгляд

До набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших

законодавчих актів» від 03.10.2017 № 2147-VIII порушення правил територіальної юрисдикції (підсудності) могло бути підставою для скасування рішення суду з ухваленням нового по суті спору в апеляційному порядку, якщо призвело до неправильного вирішення справи. Нині відповідно до ст. 318 КАС України прийняття рішення по суті спору з порушенням правил територіальної юрисдикції (підсудності) є підставою для його скасування у порядку апеляційного провадження з направленням справи на новий розгляд до суду першої інстанції за встановленою підсудністю за умови, що особа, яка подала апеляційну скаргу, під час розгляду справи у суді першої інстанції заявляла про непідсудність справи або не заявила про це з поважних причин. Таку ж підставу закріплено у КАС України для касаційного перегляду судових рішень в адміністративних справах (п. 7 ч. 3 ст. 353). Слід сказати, що у літературі питання віднесення розгляду справи судом першої інстанції з порушенням правил територіальної юрисдикції до підстав для скасування судового рішення є дискусійним.

Так, вітчизняного законодавця підтримав Х.А. Джавадов, який обґрунтував свою позицію тим, що «у випадку, коли суд першої інстанції, ігноруючи справедливе заперечення кого-небудь із учасників справи щодо непідсудності позову, розгляне його і ухвалить судові рішення, порушення не просто процесуальних норм, але й сутності права на доступ до правосуддя буде таким, що ставить під сумнів саму можливість винесення справедливого рішення (Джавадов, 2018). У свою чергу О.О. Борисова зазначила, що порушення правил територіальної юрисдикції може бути підставою для скасування рішення суду в апеляційному порядку за умови, що відповідач посилався на це порушення не лише в апеляційній скарзі, але й у суді першої інстанції (Борисова, 1997). За переконанням Л.О. Терехової, порушення правил територіальної підсудності не може бути безумовною підставою для скасування судового рішення, оскільки правила підсудності не пов'язані з основними принципами судочинства (Терехова, 2008).

На думку Н.Є. Керноз та І.В. Берднік, порушення правил територіальної юрисдикції слід віднести до обов'язкових безумовних підстав для скасування рішення суду (Керноз, Берднік, 2014). На противагу їм інші науковці вказують на те, що порушення правил підсудності взагалі не може бути віднесено до підстав для скасування правильного по суті рішення суду (Комаров, 2012).

Думається, розгляд судом першої інстанції справи з порушенням правил підсудності не може бути самостійною підставою для скасування рішення по суті спору в апеляційному і касаційному порядках з огляду на таке.

Розгляд справи з порушенням правил територіальної юрисдикції означає, що одним адміністративним судом було вирішено публічно-правовий спір, який тільки територіально підсудний іншому адміністративному суду тієї ж ланки та інстанції. З огляду на це, можна з впевненістю стверджувати, що розгляд справи у суді, до якого її направлено відповідно до постанови суду апеляційної чи касаційної інстанції, закінчиться з прийняттям рішення, аналогічного за змістом рішення, що було скасовано на підставі ст. 318 чи п. 7 ч. 3 ст. 353 КАС

України. У вказаній ситуації судовий захист прав, свобод та інтересів фізичної особи, прав та інтересів юридичної особи не може вважатися своєчасним та ефективним, а тому з метою забезпечення виконання завдання адміністративного судочинства з положень КАС України слід виключити такий наслідок порушення правил територіальної юрисдикції як скасування судового рішення на стадіях апеляційного і касаційного провадження з направленням справи до суду першої інстанції за встановленою підсудністю на новий розгляд.

Разом із тим, розгляд адміністративної справи з порушенням правил, викладених у ст.ст. 25-28 КАС України, для одного з учасників справи може означати територіальну віддаленість суду, що значно підвищить розмір понесених витрат, пов'язаних з явкою до суду, вчиненням процесуальних дій і оплатою професійної правничої допомоги. Враховуючи зазначене, видається за доцільне надати право учасникам справи та їх представникам оскаржувати в апеляційному порядку окремо від рішення суду також ухвалу про відмову у передачі справи за підсудністю до іншого суду. Думається, внесення відповідних змін і доповнень до КАС України забезпечить розгляд справ судом першої інстанції з дотриманням правил територіальної юрисдикції (підсудності).

5. Висновки

Отже, за правилами територіальної юрисдикції (підсудності) в адміністративному судочинстві визначається суд з-поміж судів однієї ланки, компетентний розглянути і вирішити адміністративну справу, залежно від просторових меж дії його повноважень. Нині чинним адміністративним процесуальним законодавством України передбачено два наслідки порушення правил територіальної юрисдикції (підсудності): 1) передача справи з одного суду до іншого за встановленою підсудністю для розгляду; 2) скасування судового рішення на стадіях апеляційного і касаційного провадження з направленням справи до суду першої інстанції за встановленою підсудністю на новий розгляд.

З метою удосконалення правового регулювання наслідків порушення правил територіальної юрисдикції (підсудності) в адміністративному судочинстві до КАС України слід внести такі зміни і доповнення:

1) частину другу статті 171 після словосполучення «відмови у відкритті провадження у справі» доповнити словами «або для передачі справи до іншого суду за встановленою підсудністю»;

2) статтю 30 доповнити частиною 4 такого змісту: «Положення частини 3 цієї статті не застосовується у разі визнання судом дій учасників справи та їх представників, передбачених пунктами 3-5 частини 2 статті 45 цього Кодексу, зловживанням процесуальними правами з метою зміни підсудності справи. У такому випадку справа передається до іншого суду за встановленою підсудністю у порядку, визначеному статтею 29 цього Кодексу»;

3) пункт 6 частини 1 статті 294 викласти у такій редакції: «передачі, відмови у передачі справи на розгляд іншого суду»;

4) статтю 318, пункт 7 частини 3 статті 353 виключити.

Видається, внесення зазначених змін і доповнень до КАС України забезпечить виконання завдань адміністративного судочинства.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, / 35-36, 37. Ст. 446.
3. Миронюк Р.В. Особливості судового розгляду окремих категорій адміністративних справ : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 352 с.
4. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436
5. Дузінкевич Т.І. Повноваження суду першої інстанції цивільної юрисдикції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Т. І. Дузінкевич. Івано-Франківськ, 2015. 279 с.
6. Задорожна А.П. Реалізація правил підсудності цивільних справ і наслідки їх порушення. *Судова апеляція*. 2019. № 3 (56). С. 76–85.
7. Джавадов Х.А. Проблеми ефективності цивільного судочинства. Київ : Вид-во «Юридична думка», 2018. 334 с.
8. Задорожна А.П. Підсудність у цивільному процесі України : дис... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2018. 250 с.
9. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07.07.2010 № 2453-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 41, / № 41-42; № 43; № 44-45. Ст. 529
10. Беляневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України : наук.-практич. коментар / В.Е. Беляневич. Київ : Юстініан, 2009. 872 с.
11. Борисова Е. А. Апелляция в гражданском и арбитражном процессе. М. : Городец, 1997. 267 с.
12. Терехова Л. А. Право на исправление судебной ошибки как компонент судебной защиты : дис. ... д-ра юрид. наук. Екатеринбург, 2008. 462 с.
13. Керноз Н.Є., Берднік І.В. Проблемність законодавчого врегулювання підсудності та її видів у національному судочинстві. *Молодий вчений*. 2014. № 11(14). С. 160–165.
14. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: монографія / В. В. Комаров, В. І. Тертишніков, В. В. Баранкова та ін. Харків: Харків юридичний, 2008. 925 с.

References:

1. Konstytutsiia Ukrainy (1996) [The Constitution of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. no 30. St. 141.
2. Zakon Ukrainy «Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy» [The Code of Administrative Proceedings of Ukraine] (2005). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. no 35, / 35-36, 37. St. 446.
3. Myroniuk, R. V. (2019). Osoblyvosti sudovoho rozghliadu okremykh katehorii administratyvnykh sprav: navch. posibnyk [Features of judicial review of certain categories of administrative cases]. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. Sprav [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv» (2017) [Law of Ukraine «On amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedure Code of Ukraine, the Code of Administrative

Procedure of Ukraine and other legislative acts»]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. no 48. St. 436.

5. Duzinkevych, T.I. (2015). *Povnovazhennia sudu pershoi instantsii tsyvilnoi yurysdyktsii* [Powers of the court of first instance of civil jurisdiction] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].

6. Zadorozhna, A.P. (2019). *Realizatsiia pravyl pidsudnosti tsyvilnykh sprav i naslidky yikh porushennia* [Implementation of the rules of jurisdiction of civil cases and the consequences of their violation]. *Sudova apeliatsiia*, no 3(56). Pp. 7685.

7. Dzhavadov, Kh.A. (2018). *Problemy efektyvnosti tsyvilnoho sudochynstva* [Problems of efficiency of civil proceedings]. Kyiv : Vyd-vo «Yurydychna dumka» [in Ukrainian].

8. Zadorozhna, A.P. (2018). *Pidsudnist u tsyvilnomu protsesi Ukrainy* [Jurisdiction in the civil process of Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03. Kyiv [in Ukrainian].

9. Zakon Ukrainy «Pro sudoustrii i status suddiv» (2010). [Law of Ukraine «On the judiciary and the status of judges». *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. no 41, / № 41-42; № 43; № 44-45. St. 529.

10. Belianevych, V.E. (2009). *Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : nauk.-praktych. komentar* [Economic Procedural Code of Ukraine : scientific and practical commentary] / V.E. Belianevych. K. : Yustinian. [in Ukrainian]

11. Borisova, Ye.A. (1997). *Apellyatsiya v grazhdanskom i arbitrazhnom protsesse* [Appeal in civil and arbitration proceedings]. Moskva : Gorodets. [in Russian]

12. Terekhova, L.A. (2008). *The right to correct a judicial error as a component of judicial protection* [The right to correct a judicial error as a component of judicial protection] : dis. ... dr. jurid. sciences. Yekaterinburg. [in Russian]

13. Kernoz, N.Ie., Berdnik, I.V. (2014) *Problemnist zakonodavchoho vrehuliuvannia pidsudnosti ta yii vydiv u natsionalnomu sudochynstvi* [Problems of legislative regulation of jurisdiction and its types in national proceedings]. *Molodyi vchenyi*, no 11(14). Pp. 160–165.

14. Komarov, V.V. , Tertyshnikov, V.I. , Barankova, V.V. (2008). *Problemy teorii ta praktyky tsyvilnoho sudochynstva: monohrafiia* [Problems of theory and practice of civil justice: a monograph]. Kharkiv : Kharkiv yurydychnyi. [in Ukrainian]

CONSEQUENCES OF VIOLATION OF THE RULES OF TERRITORIAL JURISDICTION IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS

Olena Rudenko,

Ph.D. in Law, Senior Lecturer at the Department of Law

Vyacheslav Chornovil Halytskyi College

orcid.org/0000-0002-3274-355X

qwerty7102@ukr.net

Purpose. *The purpose of the article is to determine the procedural consequences of non-compliance with the rules of territorial jurisdiction (jurisdiction) in administrative proceedings and to make recommendations aimed at improving legal regulation in this area. Methods.* *General and special methods are the theoretical and methodological basis of the study. With the help of the universal dialectical method the problems of determining in the procedural law the consequences of violation of the rules of jurisdiction in administrative proceedings in their complexity and contradictions are studied, as well as ways to improve legal regulation in this area. The use of the special-legal method and the method of system analysis, as well as the logical-legal method*

allowed to study the content of certain norms of administrative procedural legislation related to the topic of work in their system connection.

Results. *It is noted that the territorial jurisdiction of administrative cases determines the jurisdiction between administrative courts of one level depending on the territory to which their jurisdiction extends. It is proved that under the current administrative procedural legislation of Ukraine violation of the rules of territorial jurisdiction entails two consequences: 1) transfer of the case from one court to another in the established jurisdiction; 2) cancellation of the court decision at the stages of appellate and cassation proceedings with the referral of the case to the court of first instance in the established jurisdiction for a new trial.*

It is concluded that the existence of grounds for transferring the case to jurisdiction prevents the opening of proceedings. The correctness of the legislator's refusal from such a consequence of violation of the rules of jurisdiction as the return of the claim is argued. It is pointed out that it is inexpedient to set deadlines for applying to the court with a request to transfer the case under the established jurisdiction. It is substantiated that consideration by the court of first instance of a case in violation of the rules of jurisdiction cannot be an independent ground for revoking a court decision on appeal and in cassation.

Conclusions. *It is proposed to provide at the legislative level that one of the conditions for initiating proceedings in an administrative case is the absence of grounds for its transfer to another court with established jurisdiction, the right of the parties to appeal the decision to refuse to transfer the case under separate jurisdiction. to refer the case under the rules of territorial jurisdiction to another court in case of recognition of the actions of the parties to the case, committed to change jurisdiction, abuse of procedural rights.*

Key words: administrative proceedings, transfer of administrative case, jurisdiction, revocation of decision, territorial jurisdiction.